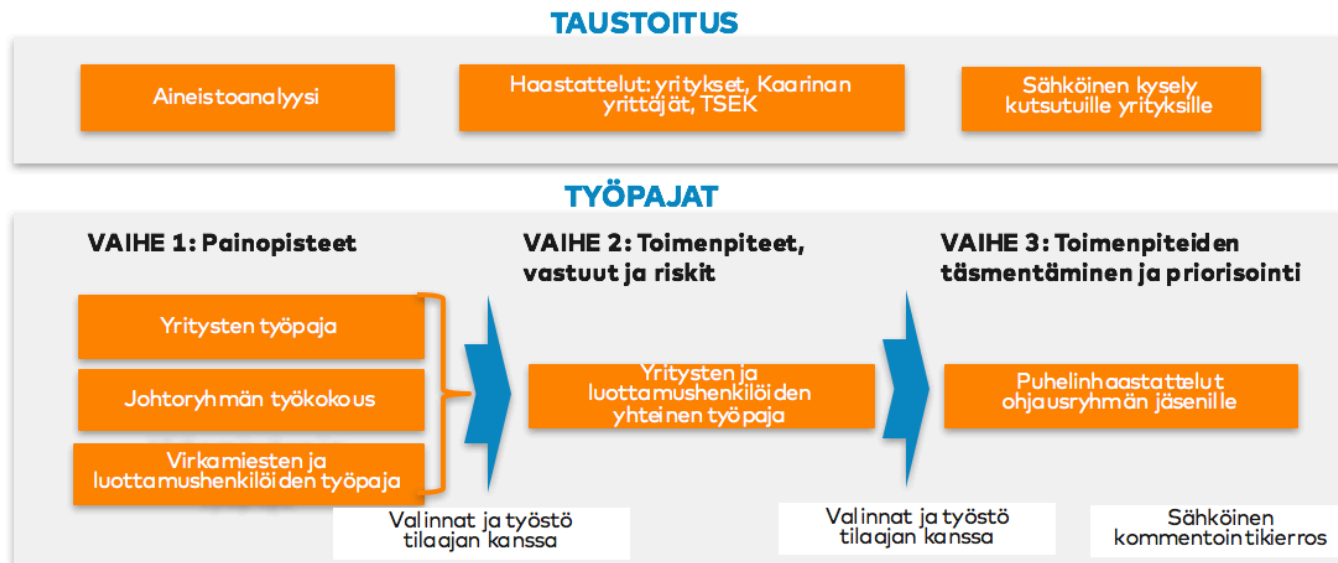

Kaarinan elinkeino-ohjelma

Johdanto

Kaarinan kaupungin elinkeinopolitiikan tavoitteena on, että kaarinalaisilla ja kaupunkiin sijoittuvilla yrityksillä on parhaat mahdolliset toimintaedellytykset ja hyvät mahdollisuudet kehittää toimintaansa. Menestyvä yrityselmä luo pohjan koko kaupungin kehitykselle. Toimivat palvelut, työpaikat ja verotulot ovat kaikkien kaarinalaisten etu. Tässä dokumentissa on kuvattu Kaarinan kaupungin päivitetty elinkeino-ohjelma vuosille 2016-2025. Elinkeino-ohjelmassa määritetään kehittämisen painopisteet sekä yksityiskohtaiset toimenpiteet. Ohjelmassa määritetyt toimenpiteet läpäisevät kaikki toimialat. Lisäksi ohjelmassa on erikseen valittu ohjelmakautena painotettavat strategiset fokusalat.

Ohjelmatyö toteutettiin 09/2015-02/2016. Valmistelutyöhön osallistui laaja joukko kaarinalaisia toimijoita. Toimenpiteet on kuvattu seuraavassa kuvassa.

Elinkeino-ohjelman toimeenpanosta vastaavat Kaarinan kaupunki ja Kaarinan Kehitys Oy. Ohjelma huomioidaan vuonna 2016 laadittavassa kaupungin palvelustrategiassa.

Nykytila ja muutostrendit

Kaarinan nykytilanne

Elinkeinorakenne ja yritykset

Vuonna 2014 Kaarinassa oli yhteensä 1 955 toimipaikkaa, joiden kokonaishenkilöstö oli 6 118 henkeä ja liikevaihto henkilöä kohden 216 000 euroa. Verrattuna edellisvuoteen sekä toimipaikkojen lukumäärä että liikevaihto kasvoi, mutta henkilöstön määrä on vähentynyt.

Kaarinan työpaikoista alkutuotannon työpaikkojen osuus on noin 2 %, jalostuksen 30 % ja palvelujen 69 %. Loput ovat ns. toimialtaan tuntemattomia työpaikkoja (2013).

Kaupunki on tunnettu yritysmyönteisyydestään. Elinkeinoelämän keskusliiton Kuntaranking -tutkimuksessa Kaarina on sijoittunut yritysilmastoltaan Suomen parhaimmaksi kunnaksi jo kahtena kertana peräkkäin (2015, 2012). Turun seutukunta sijoittuu seutukuntien välisessä vertailussa vasta sijalle 9 (2012 sija 8). Varsinais-Suomen maakuntaennuste 2015 -kyselyssä Kaarina näyttäytyi selkeästi alueen parhaana yrittäjyysilmapiiriltään.

Yritysilmapiiriin lisäksi Kaarina on arvioitu Suomen kärkeen mm. luovimpana kuntana, halutuimpana asuinpaikkana sekä palveluiltaan parhaana kuntana.

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset valituilla keskeisillä toimialoilla (2014). Toimialan nimen perässä sulussa yrityskanta.

Lähteet: Elinkeinoelämän keskusliiton Kuntaranking 2015, Tilastokeskus (kuntien avainluvut, aloittaneet ja lopettaneet yritykset, alueellinen yritystoimintatilasto), Varsinais-Suomen maakuntaennusteet 2015

Infrastrukturi ja palvelut

Kaarina sijaitsee erinomaisten kulkuyhteyksien varrella. Matkaa Turkuun on alle 10 kilometriä ja E18-moottoritietä pitkin Helsinkiin noin 150 km. Föli eli Turun seudun joukkoliikenne kuljettaa bussilla lähikuntiin sekä sisäisesti. Lisäksi 110-tietä pitkin kulkee myös muita liikennöitsijöitä.

Junaliikenteen lähimmät asemat ovat Kupittaan asema ja Turun päärautatieasema. Kaarinan kaupungilla on pienvenesatamatoimintaa Voivalassa, Hovirinnassa, Koristonrannassa sekä Littoisten-järvellä. Turun matkustajasatamasta pääsee Ahvenanmaalle ja Tukholmaan ja Naantalista Kapellskäriin. Lähin lentoasema on Turussa.

Yritystontteja ja toimitiloja Kaarinalta löytyy erityisesti moottoritien varrelta. Maapolitiikan keinoja linjataan maapoliittisessa ohjelmassa, jossa valtuusto määrittelee maapoliittiset tavoitteet ja periaatteet. Yritysalueiden maapoliittinen ohjelma on tullut voimaan vuonna 2012.

Kaarinassa on 10 suomenkielistä perusopetuksen koulua ja yksi ruotsinkielinen. Lisäksi Kaarinassa on päivälukio ja aikuislinja. Turun seudulla toimii kaksi yliopistoa ja neljä ammattikorkeakoulua. Ammattikouluista Kaarinassa sijaitsee Ammattioppilaitos Livian toimipiste, joka tarjoaa maatalous-, puutarha- ja luonto- sekä sosiaali- ja terveysalan koulutusta.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta Kaarinassa on erityinen hyvinvointipalveluiden palvelualue, joka sisältää hyvinvoinnin edistämisen, perhe- ja vammaispalvelut sekä kotihoito- ja vanhuspalveluja. Näistä esimerkiksi hyvinvoinnin edistäminen jakautuu edelleen kansalaisopistoon, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluihin. Kaupunki tuottaa tällä hetkellä merkittävän osuuden palveluista itse.

Kansalaisopisto järjestää opetus- ja harrastetoimintaa kaikenikäisille. Kaupungissa on kaksi liikuntahallia, Vaparin liikuntatilat, uimahalli, kolme yleisurheilukenttää ja useita ulkokenttiä. Monipuolinen luonto vaellusreitteineen ja saaristoinen tarjoavat lisämahdollisuuksia.

Kaupungin elinkeinopolitiikkaa toteutetaan kaupungin omina toimenpiteinä (Kaarinan Kehitys Oy) sekä seudullisena yhteistyönä (Turku Science Park). Muita keskeisiä elinkeinopolitiikkaa tukevia toimijoita ovat mm. Kaarinan Yrittäjät, Piikkiön Yrittäjät ja Varsinais-Suomen Yrittäjät.

Väestö ja työvoima

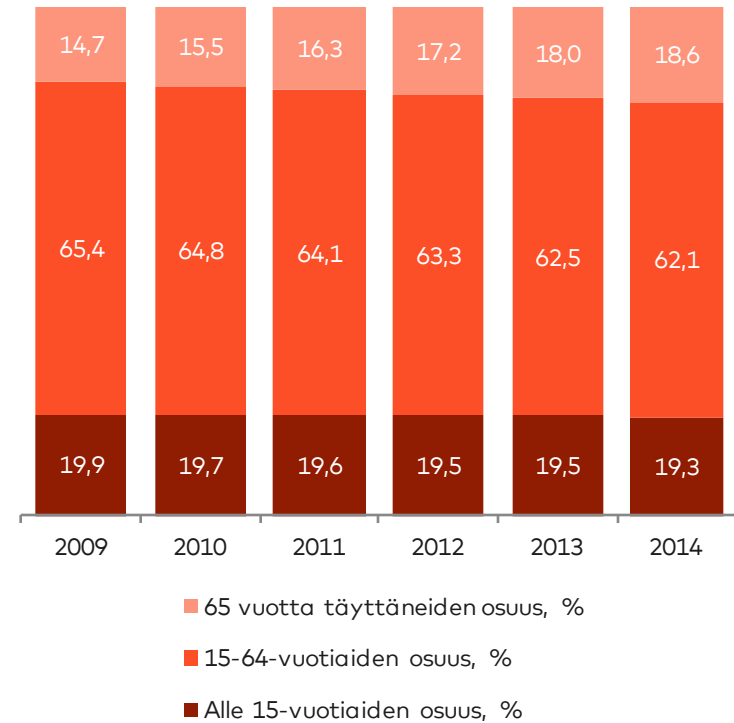
Kaarinassa asui vuoden 2016 alussa 32 856 henkeä. Keskimääräinen väestön vuosikasvu on ollut hieman alle prosentin tasolla vuodesta 2009 lähtien. Kaarina on perinteisesti muuttovoittokaupunki. Esimerkiksi vuonna 2014 muuttovoitto oli 199 henkeä. 92 % kaarinalaisista on suomenkielisiä ja 4 % ruotsinkielisiä. Ulkomaan kansalaisia on noin 4 %. (2014).

Kaarinalaiset ovat paremmin koulutettuja kuin Suomessa tai Varsinais-Suomessa väestö keskimäärin. Vähintään keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä on 73 % (vrt. koko maa ja Varsinais-Suomi 70 %). Lisäksi korkea-asteen suorittaneita on 36 % (vrt. koko maa 30 % ja Varsinais-Suomi 29 %). (2014).

Vuoden 2015 lopussa Kaarinassa oli 1 642 työtöntä. Työvoimaa oli samana ajankohtana 15 435 henkeä työttömyysasteen ollessa siten 10,6 %. Työnhakijoista 55 % on miehiä ja noin 36 % vähintään 50 vuotta täyttäneitä. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita on noin 13 % ja pitkäaikaistyöttömiä 23 %.

Kaarinalaisista alle kolmannes käy töissä kotikunnassaan. Tämä on merkittävästi koko Suomen keskiarvoa vähemmän. Koko Suomen tasolla kaksi kolmesta työskentelee kotikunnassaan. (2013).

Kaarinan väestörakenne vuosina 2009-2014

Lähteet: Tilastokeskus (kuntien avainluvut, väestön koulutus rakenne), Toimiala-online (työllisyytilastot), Väestörekisterikeskus

Muutostrendit

Elinkeinorakenne ja yritykset

Perinteiset toimialat kuten teollisuus ja tukku- ja vähittäiskauppa sekä kuljetus ja varastointi ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana kasvultaan tasoittuneet, eikä niiden yrityskanta ole enää juurikaan muuttunut.

Erityisesti kasvavia toimialoja ovat olleet ympäristön- ja jätehuoltoon liittyvät toimialat, taiteet ja viihde sekä muu palvelutoiminta. Lisäksi terveys- ja sosiaalipalvelujen yrityskanta on kasvanut merkittävästi. Tätä kehitystä tukee myös tulevaisuudessa väestörakenteen muutos.

Yrityskannan muutos vuodesta 2005 vuoteen 2014 (Tilastokeskus):

- Kuljetus ja varastointi **-3,8 %**
- Tukku- ja vähittäiskauppa, moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus **+3,0 %**
- Teollisuus **+5,1 %**
- Majoitus- ja ravitsemustoiminta **+15,2 %**
- Rakentaminen **+17,0 %**
- Maatalous, metsätalous ja kalatalous **+29,6 %**
- Taiteet, viihde ja virkistys **+104,8 %**
- Terveys- ja sosiaalipalvelut **+116,1 %**
- Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito **+300,0 %**

Vuoden 2016 maakuntaennusteessa kaarinalaisten yritysten arvio kaupungin yrittäjyysilmapiiristä oli yhä erinomainen, mutta laskenut vuodesta 2015.

Väestö ja työvoima

Työttömyysaste oli vuoden 2015 lopussa korkeimmillaan kymmeneen vuoteen ja työttömien määrä on kasvanut viimeiset vuodet koko Suomessa. Erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työttömien määrä on kasvussa ja vaikeasti työllistettävien osuus onkin yhä suurempi vapaasta työvoimasta. Työttömyysasteen kasvuvauhti on kuitenkin hidastunut Varsinais-Suomessa syksyn 2015 aikana.

Väestönkasvu on Varsinais-Suomessa ollut tasaista pitkään. Vuoden 2030 jälkeen väestönkasvun odotetaan hidastuvan. Ennuste selittyy erityisesti väestörakenteen muutoksella. Kaarina on ollut perinteisesti muuttovoitto-kaupunki (lukuun ottamatta 2010-luvun vaihdetta), mutta muuttovoiton absoluuttinen määrä on ollut laskusuuntainen. Viime vuosina Turun seudun väestönkasvusta merkittävän osan on selittänyt maahanmuutto ja tämän odotetaan kasvavan yhä merkitykseltään (n. 85 % vuoteen 2035 mennessä (Varsinais-Suomen liiton väestöennuste)).

Demografinen huoltosuhde oli vuonna 2013 Kaarinassa 60. Tilastokeskuksen ennusteiden mukaan huoltosuhde kasvaisi vuoteen 2020 mennessä n. 68:aan ja vuoteen 2030 n. 75:een. Erityisesti yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä on Kaarinassa ollut kasvussa jo pidempään.

Vahvuudet

SIJAINTI JA YHTEYDET

- Turun vaikutusalueella, Helsinki kohtuullisesti saavutettavissa
- Liikenneyhteydet – tiet ja lentokenttä, Saaristomeren kulkuysteys

YRITYSMYÖNTEISYYS

- Yritysmyönteisyys – yrittäjäjärjestö ja kaupunki
- Seutuyhteistyö
- Kaupungin ja yrittäjien vuorovaikutus

TYÖVOIMA JA OSAAMINEN

- Turun seudun koulutusmahdollisuudet
- Työvoiman saatavuus

YRITYSKANTA

- Paljon pieniä yrityksiä
- Meriteollisuuden mahdollisuudet

Mahdollisuudet

YHTEISTYÖ

- Eri toimijoiden vahva halu ja asenne yhteistyöhön
- Kaupungin yhä laaja-alaisempi yhteistyö muiden kuntien, Kauppakamarin, oppilaitosten yms. kanssa
- Yhteistyön parantaminen oppilaitosten kanssa

SIJAINTI

- Merellisyyden hyödyntäminen
- Ohi kulkevan liikennevirran hyödyntäminen

YRITYSRAKENNE

- Monipuolisesti yrityksiä, eri aloilta ja eri kokoisia

Haasteet

PROFIILI

- Selkeän profiilin puuttuminen
- Profiloituminen pieneksi kaupungiksi, ohikulkukaupungiksi
- Monipuolisen markkinoinnin puute
- Hyödyntää sijaintia Turun ja Helsingin välissä vahvemmin

SEUTU JA INFRA

- Riippuvuus seutukunnasta ja Turusta
- Kaavoituksen riittävyys
- Laajakaistan riittävä saatavuus
- Yhteyksien puutteet: linja-autoliikenteen aikataulut, lentoreitit

YRITYSTEN TOIMINTAEDELLYTYKSET

- Tarpeiden mukaisten toimitilojen riittävyys
- Spesifien alojen työvoiman saatavuus
- Yritysten verkottuminen ja yhteishankkeet
- Digitalisoitumisen tukeminen – julkiset palvelut ja yritysten liiketoiminta

Toimenpiteet ja fokusalueet

Strategiset tavoitteet

"Yrittävällisin kaupunki"

Vahvistetaan

kaupungin yritysälhtöistä toimintaa ja yrityspalveluita

- Lisätään ja tiivistetään yritysten ja kaupungin välistä vuoropuhelua julkisissa hankinnoissa
- Luodaan uusia ja parempia liiketoimintaedellytyksiä paikallisille yrityksille
- Helpotetaan uusien yritysten sijoittautumista Kaarinaan

"Aktiivinen yhteistyö"

Kehitetään

laaja-alaista yhteistyötä seudun eri toimijoiden kanssa

- Vahvistetaan seudullista yhteistyötä elinkeinopolitiikassa
- Vahvistetaan yritysten osaamista oppilaitosyhteistyöllä
- Luodaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia tiivistämällä ja lisäämällä paikallisten yritysten verkostoitumista.

"Vetovoimainen Kaarina"

Lisätään

Kaarinan houkuttelevuutta vahvistamalla kaupungin vetovoimatekijöitä

- Kaarinan profiilin terävöittäminen
- Kaupungin keskustan ja taajamien vetovoimaisuuden lisääminen
- Meren läheisyyden tuomien mahdollisuuksien tehokas hyödyntäminen

Elinkeinopolitiikan perustana on:

Sujuva päätöksenteko

Toimivat yrityspalvelut

Yrittämyönteinen ajattelutapa

Seudullinen yhteistyö

Strategiset fokusalueet

Strategiset fokusalueet ovat ohjelmakaudella painotettavia toimialoja.

Vahvistetaan

elintarviketeollisuuden ja meriteollisuuden yritysten menestymisen edellytyksiä

- Kartoitetaan yritysten toimintaedellytyksiä ja tarpeita ja suunnataan toimia toimintaympäristön vahvistamiseksi.
- Vahvistetaan oppilaitosyhteistyötä alojen työvoiman saatavuuden varmistamiseksi.

Luodaan uusia mahdollisuuksia

sosiaali- ja terveystalouden yrityksiille, digitalisaation hyödyntämiselle ja kiertotalouden yrityksiille

- Verkotetaan alalla toimivia ja alasta kiinnostuneita yrityksiä.
- Vahvistetaan oppilaitosyhteistyötä alan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi ja rakennetaan uutta yhteistyötä esim. yritysten tuotekehitystyön tueksi.
- Kohdennetaan vetovoimaisuutta vahvistavaa markkinointia Kaarinan ulkopuolisille yrityksille.
- Lisätään palvelusetelien käyttöä.

Varmistetaan

ennestään vahvoja teollisuuden ja kaupan alan yritysten toimintaedellytyksiä

- Huolehditaan, että toimenpiteissä huomioidaan olemassa olevat vahvat toimialat.
- Kontaktoidaan yrityksiä systemaattisesti tarpeiden kartoittamiseksi.
- Huomioidaan digitalisaation mahdollisuudet ja uudet innovaatiot.

Toimenpiteet 2016-2020

"Suomen yritysystävällisin kaupunki"		
Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu ja toimeenpano
Kaupungin elinvoimaa tukevat julkiset hankinnat		
Yritysten ja tilaajien välisen vuoropuhelun vahvistaminen hankinnoissa	Kaupunki, Kake	Luodaan systemaattinen toimintamalli markkinavuoropuheluun osana kaupungin hankintaohjetta vuoden 2016 aikana.
Hankintojen yritysvaikutusten systemaattinen arviointi	Kaupunki, Kake	Luodaan toimintamalli hankintojen yritysvaikutusten arviointiin ja otetaan tämä systemaattisesti käyttöön vuoden 2016 aikana.
Hankintaosaamisen kehittäminen	Kaupunki	Järjestetään koulutusta "yritysystävällisistä ja kaupungin edun mukaisista hankinnoista" kaupungin henkilöstölle.
Kokeilukulttuurin vahvistaminen	Kaupunki, Kake	Paikallisten yritysten pitchaus-tapahtumat toimialoittein virkamiesjohdolle ("Pitchiviikot"); tuetaan kokeilevaa kulttuuria, jolla rohkeasti uudistetaan kaupunkia ja luodaan referenssejä yrityksille. Ensimmäinen pitchaustapahtuma vuoden 2016 aikana.
Pk-yritysten osallistumismahdollisuuksien parantaminen suurten hankintojen pilkkomisella	Kaupunki	Jatkuva; toimeenpano varmistetaan yritysvaikutusten arvioinnilla.
Yritysten sijoittautumista ja kasvua tukevat yrityspalvelut		
Tontti- ja yritysalue-markkinoinnin kehittäminen	Kaupunki, Kake	Kohdennettua markkinointia alueella ja sen ulkopuolella.
Yrityspalveluhakemiston kehittäminen ja viestintä	Kake	Kehitetään olemassa olevaa Kaarinan Kehitys Oy:n yrityshakemistoa toiminnallisemmaksi ja visuaalisesti paremmaksi. Yrityshakemistosta viestimällä ja paremmin esiin tuomalla lisätään paikallisten yritysten tunnettuutta. Uusina toimintoina esim. "kuukauden yritys".

"Yhteistyöllä kilpailuetua"

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu ja toimeenpano
Seudullisen yhteistyön vahvistaminen		
Kuntarajat ylittävä elinkeinopolitiikka	Kaupunki, Kake	Olemassa olevien verkostojen toimivuuden arviointi, valittujen verkostojen ja yhteistyön kehittäminen.
TSEK:n palveluiden aktiivinen hyödyntäminen ja tunnetuksi tekeminen	Kaupunki, Kake	Määritetään toimenpiteet yhteistyössä TSEK:in kanssa.
Aktiivinen toiminta sijoittumispalveluissa	Kake	Kohdemarkkinointia ja potentiaalisten yritysten tapaamista.
Osaamisen vahvistaminen oppilaitosyhteistyöllä		
Seudun oppilaitosten ja kaarinalaisten yritysten yhteistyön aktivointi	Kake	Määritetään yhteisiä toimenpiteitä ja tilaisuuksia yhteistyössä oppilaitosten ja yritysten kanssa.
Yrittäjyyskasvatustapahtumat	Kake, seudun oppilaitokset	Määritetään yhteistyössä oppilaitosten ja yritysten kanssa: tavoitteet, sisällöt, toteutus. Esim. Meidän Kaarina -tapahtuma. Otetaan yritykset mukaan toteutukseen, luennoimaan, sparraamaan ideoita yms.
Yritysten välisten verkostojen vahvistaminen		
Paikallisten yritysten keskinäisen liiketoiminnan ja yhteistyön vahvistaminen.	Kake, yrittäjähdistykset	Järjestetään yritysten teemoittaisia tapaamisia.
Paikallisten yritysten yhteistyön lisääminen julkisissa hankinnoissa	Kake, yrittäjähdistykset	Järjestetään hankintojen info-tilaisuuksia ja koulutusta, tuetaan yritysten verkottumista ja yhteistyötä hankinnoissa.
Kaupungin ja yritysten yhteistyön kehittäminen		
Päätösten yritysvaikutusten arviointi	Kaupunki	Otetaan kaupungin päätösten yritysvaikutusten arviointi systemaattisesti käyttöön.
Uudet kaupungin ja yritysten yhteistyön muodot	Kaupunki, Kake, yrittäjähdistykset	Lisätään päättäjien – virkamiehet ja poliitikot – ymmärrystä kaarinalaisten yritysten tarpeista ja näkökulmista, keinoina tapaamiset ja viestintä.

"Vetovoimainen Kaarina"

Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu ja toimeenpano
Kaarinan kaupunkiprofiilin vahvistaminen markkinoinnilla		
Kaupungin imagomainonta, painotetaan sijaintia ja yritysystävällisyyttä	Kaupunki, Kake	Määritetään imagomainonnan tavoitteet ja toimenpiteet.
Yritysten yhteismarkkinointi toimialoittain, mm. matkailu-, kulttuuri- ja hyvinvointi	Kake, yrittäjäyhdistykset	Kootaan teemoittaiset markkinointiringit, tuetaan yritysten yhteissuunnittelua. Valitaan erityisesti painotettavat kohderyhmät, esim. saariston matkailijat.
Profilointi valituille kohderyhmille: - Kasvuyrittäjät, nuoret yrittäjät ja työntekijät	Kaupunki, Kake, yrittäjäyhdistykset	Luodaan yhdessä yrittäjien edustajien kanssa profiilit markkinoinnin tueksi mainituille kohderyhmille.
Kaarinassa auki olevien työpaikkojen koonti verkkosivuille	Kaupunki, Kake	Sovellus kokoaa automaattisesti kaikki valituilla postinumeroalueilla eri kanavissa ilmoitetut työpaikat. Yhdistetään verkkosivuston uudistukseen.
Houkutteleva kaupunkiympäristö ja merellisyyden hyödyntäminen		
Kaupunkilaisten osallistaminen kehitystoimiin	Kaupunki, yhdistykset	Hyödynnetään sähköisiä kanavia ja uusia osallistamisen keinoja, mukaan voidaan ottaa myös kansalaisjärjestöjä.
Koko Kaarinan vetovoimaisuuden kehittäminen asuinpaikkana	Kaupunki	Kaarinan imagon korostaminen markkinoinnilla; oikeissa tapahtumissa näkyminen, sopivan tonttimaan ja merellisten alueiden kaavoittaminen, asukkaiden houkutteleminen.
Merellisyyden, luonnon ja historian korostaminen ja hyödyntäminen	Kaupunki, yhdistykset, matkailuyritykset	Seudullinen yhteistyö matkailussa, luontokohteiden ylläpito ja esiin tuominen, historiallisten kohteiden esiin tuominen, merelliset tapahtumat, yhteistyö Saariston rengastiekuntien kanssa.

'Villit kortit' jatkokehittäväksi

Tässä on ohjelmatyöprosessin aikana esitettyjä uusia avauksia Kaarinan elinvoimaisuuden vahvistamiseksi. Nämä eivät ole suoraan toimeenpantavia esityksiä, vaan ideoita joiden toteutettavuutta on hyvä vielä arvioida ennen toimijoiden ja toimenpiteiden kartoittamista.

Tom of Finland -brändin hyödyntäminen Kaarinan markkinoinnissa

Brändillä on tällä hetkellä kansallisesti vahva positiivinen noste. Touko Laaksosen kotikaupunkina Kaarinan tulisi hyödyntää tätä ajankohtaista tunnettua.

Mahdollisuuksia elinkeino-ohjelman näkökulmasta:

- Luontevin yhteys teemalla on matkailuun. Matkailustrategiassa tulisi tämä tulisi huomioida matkailuun kytkeytyvät toimialat läpäisten.
- Markkinointiyhteistyö yritysten kesken.
- Tapahtuman järjestäminen matkailualan toimijoiden yhteistyönä.

Ruoka-teeman brändäys ja toimenpiteet

Varsinais-Suomi on tunnettu monipuolisena ruokakulttuurin paikkana. Kaarinassa on ruokateollisuutta ja pieniä lähiruoka-kaupan pisteitä. Varsinainen brändäys vaatisi kuitenkin enemmän uskottavia toimijoita.

Mahdollisuuksia elinkeino-ohjelman näkökulmasta:

- Lähiruoka: seudun tuottajien tuotteita kokoavat myyntipisteet suurivolyymisten liikenneväylien varrelle
- Hyvinvointi-profiilin elintarvikkeiden keskittymän tukeminen

LIITTEET

TAUSTA-AINEISTOA

SIJAINTI

Kaarina sijaitsee erinomaisten kulkuyhteyksien varrella.

Tieliikenne	Julkinen liikenne	Junaliikenne	Laivaliikenne	Lentoliikenne
Kaarina on E18 - tien varrella. Matka Turkuun on n. 9 km ja Helsinkiin 150 km.	Föli eli Turun seudun joukkoliikenne kuljettaa bussilla lähikuntiin ja sisäisesti. Lisäksi 110-tietä pitkin pääsee myös muiden liikennöitsijöiden kyydissä Turkuun ja Helsinkiin.	Lähimmät juna- asemat ovat Kupittaa asema ja Turun rautatie- asema.	Kaupungilla on satamatoimintaa Voivalassa, Hovirinnassa, Koristonrannassa ja Littoisten- järvellä. Turun matkustaja- satamasta pääsee Ahvenan- maalle ja Tukholmaan. Naantalista pääsee mm. Kapellskäriin.	Lähin lentoasema on Turussa.

Lähde: Kaarinan verkkosivut

YRITYSTEN SIJOITTUMINEN VARSINAIS-SUOMEEN (2013)

Kunta	Toimipaikkojen lukumäärä	Henkilöstön lukumäärä	Liikevaihto / henkilö (1 000)
Turku	11 766	59 152	196
Salo	4 662	13 050	223
Kaarina	1 950 (3.)	6 252 (4.)	200 (5.)
Loimaa	1 889	4 163	171
Raisio	1 675	7 191	247
Parainen	1 379	3 153	180
Naantali	1 375	3 953	698
Uusikaupunki	1 312	4 419	245

Lähde: Tilastokeskus

SIJOITTUMINEN KAARINAAN

Kaarinalla on tarjolla yritystontteja ja toimitiloja erityisesti E18-moottoritien varrella:

- **LIITTYMÄ 5 – PIISPANRISTI** (mm. kauppa- ja logistiikka-alue)
- **LIITTYMÄ 6 – KROSSI** (monipuolinen kaupan ja teollisuuden yritysalue erinomaisella sijainnilla, yrityksiä alueella jo yli 200)
- **LIITTYMÄ 7 – RAADELMA** (logistisesti erinomainen yritysalue tilaa vaativalle yritystoiminnalle)
- **LIITTYMÄ 8 – KIRISMÄKI** (yritysalue kehätien risteyksessä esimerkiksi logistiikkapalveluille ja teollisuudelle)

Vuokrauspäätökset tekee maankäyttöinsinööri. Tonttitietoja löytyy mm. seudun yhteisestä tonttirekisteristä.

Maapoliitiikan keinoja linjataan maapoliittisessa ohjelmassa, jossa valtuusto määrittelee maapoliittiset tavoitteet ja periaatteet. Kaarinassa on tullut voimaan vuoden 2012 alussa yritysalueiden maapoliittinen ohjelma.

KAARINALAISET YRITYKSET

Merkittäviä työllistäjiä ovat mm. Teleste Oyj (n. 1 300 työntekijää, joista n. 370 Suomessa), Trafotek Oy (yht. n. 370), Cargotec Finland Oy (yht. n. 590), STX Finland Cabins Oy (yht. n. 130) ja Helkama Emotor Oy (yht. n. 340), Oy Lang Ship Ab (110 (v. 2013)). (Tilasto 2014).

Eniten kasvaneita yrityksiä (Balance Consultingin menestysluokitus, 5/2014-10/2015)

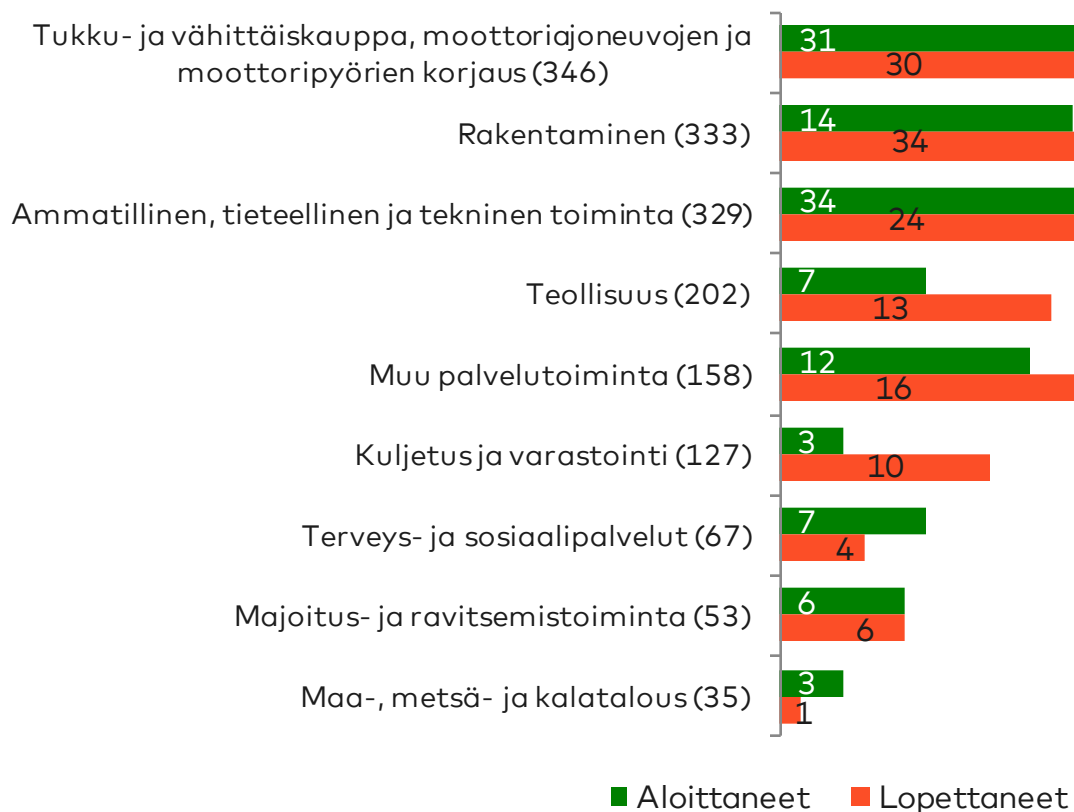
Yritys	Tunnustietoja
Finnumberto Oy	<ul style="list-style-type: none">• Jalkineiden valmistus• Perustettu 2012
Soinitilat Oy	<ul style="list-style-type: none">• Kiinteistöjen vuokraus ja hallinta• Perustettu 2004
MH-Fibre Oy	<ul style="list-style-type: none">• Langattoman verkon hallinta ja palvelut• Perustettu 2000
TLR-Eristys Lahti Oy	<ul style="list-style-type: none">• Lämpö-, ääni- ja värinäeristeiden asennus• Perustettu 1993
Hevoslääkärikeskus Hippomedi Oy	<ul style="list-style-type: none">• Eläinlääkintäpalvelut• Perustettu 2012
Pesupalvelu Hans Langh Oy	<ul style="list-style-type: none">• Rakennus- ja teollisuussiivous• Perustettu 1991
Harritec Oy	<ul style="list-style-type: none">• Lämpö-, vesijohto- ja ilmastointiasennus• Perustettu 2012

Lähde: Kauppalehti

YRITYSTOIMINNAN KEHITTYMINEN

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset valituilla toimialoilla (2014)

Toimialan nimen perässä sulussa ilmoitettu yritysanta.

Yrityskannan muutos esitetyillä toimialoilla suhteessa vuoteen 2013:

Tukku- ja vähittäiskauppa: -5%

Rakentaminen: -4%

Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta: +2%

Teollisuus: 0%

Muu palvelutoiminta: -2%

Kuljetus ja varastointi: -9%

Terveys- ja sosiaalipalvelut: +6%

Majoitus- ja ravitsemistoiminta: +4%

Maa-, metsä- ja kalatalous: +3%

Lähde: Tilastokeskus

YRITYSTOIMINNAN KEHITTYMINEN

Varsinais-Suomen maakuntaennuste 2015 -kyselyssä kysyttiin alueen yrittäjien tulevaisuuden odotuksia. Kaarinasta kyselyyn vastasi 91 henkilöä. Tyypillisin kyselyyn vastannut yritys oli 2-9 henkilöä työllistävä palvelualan yritys.

Kyselyn mukaan:

- Kaarinassa on eniten liikevaihtonsa kasvuun uskovia yrityksiä Turun seudulla
- Kaarina on ainoa seudun kunta, jossa yritysten kannattavuusodotukset ovat kasvaneet
- 21 % vastaajista odottaa investointiensä lisääntyvän
- 30 % vastaajista arvioi luovansa vähintään yhden uuden työpaikan vuonna 2015. Ainoastaan Turussa odotus oli positiivisempi (31%).

YRITYSILMAPIIRI

Varsinais-Suomen vuoden 2016 maakuntaennusteessa kunnan ja yrittäjien välinen yhteistyö arvioitiin Kaarinassa selvästi maakunnan parhaaksi (72 % pitää vähintään hyvänä).

Kunta	Erinomaisen tai hyvän arvosanan yrittäjyysilmapiirille antaneiden osuus vastaajista
Kaarina	77 %
Lieto	80 %
Naantali	76 %
Loimaa	64 %
Masku	56 %
Raisio	54 %
Salo	51 %
Uusikaupunki	48 %
Turku	45 %

Kaarinan yrittäjyysilmapiirin arvio laski vuodesta 2015 vuoteen 2016 noin 7 %-yksikköä. Viidestä maakuntaennusteen eniten vastauksia keränneestä kunnasta (Turku, Salo, Kaarina, Raisio ja Uusikaupunki) Kaarina on kuitenkin yhä yrittäjyysilmapiiriltään alueen paras.

EK:n teettämässä Kuntaranking -tutkimuksessa Kaarina on sijoittunut yritysilmastoltaan Suomen parhaimmaksi kunnaksi jo kahtena kertana peräkkäin (2015, 2012).

Sen sijaan Turun seutukunta oli Kuntaranking -tutkimuksen seutukuntien välisessä vertailussa vasta sijalla 9 (2015). Vuonna 2012 Turun seutukunta oli sijoitukseltaan 8.

Lähde: Varsinais-Suomen maakuntaennuste 2015 ja 2016, EK Kuntaranking 2015

YRITYSILMAPIIRI

Oheisessa taulukossa on esitetty EK:n tutkimuksessaan käyttämiä yritysilmastomittariston osa-alueita.

Kuntia koskevat tilastomuuttujat	Kysely paikallisille yritysjohtajille
Tulovero %	Yritysilmastoväittämät:
Toimintamenot per asukas	<ul style="list-style-type: none">• Yleinen yritysilmastoväittämät• Päätöksenteon yrityslähtöisyys• Yritystoiminnan kannusteet• Palvelut ja palvelurakenteet
Työllisyysaste	
Yrittäjyysaste	
Yrityksiä per asukas	Sijaintipaikan sopivuus
Aloittaneet yritykset / yrityskanta	Elinkeinopolitiikan kokonaisarvosana

Yritysilmapiirin lisäksi Kaarinan kaupunki on saanut kärkisijoja mm. Suomen luovimpana kuntana, Suomen halutuimpana asuinpaikkana ja Suomen palveluiltaan parhaana kuntana.

Lähde: EK Kuntaranking 2015

TYÖVOIMAN OSAAMINEN

Vähintään keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä on Kaarinassa 72 % (vrt. koko maassa 69 %). (2013).

Esimerkkejä Varsinais-Suomen ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjistä

Turun kaupunki: Turun ammatti-instituutti

- Kaupan ja palvelun, tekniikan sekä terveyden ja hyvinvoinnin alat

Raision seudun koulutusyhtymä (Raseko)

- Kulttuurin, liiketalouden ja hallinnon, tekniikan, sosiaali- ja terveys- ja ravitsemusalat

Turun aikuiskoulutussäätiö: Turun Aikuiskoulutuskeskus ja Turun Kesäyliopisto

- Hyvinvointiala, liiketoiminta, puhdistus- ja kotityöpalvelualat, ohjaava koulutus ja maahanmuuttajakoulutus sekä tekniikan ala

Turun Ammattiopistosäätiö

- Tekniikan ala

Peimarin koulutuskuntayhtymä: Ammattioppilaitos Livia (toimipiste Kaarinassa)

- Luonnonvara- ja ympäristöala, sosiaali- ja terveys- ja liikunta-alat

Salon seudun koulutuskuntayhtymä

- Mm. ajoneuvo- ja kuljetustekniikka, kone-, metalli- ja energiatekniikka, käsi- ja taideteollisuusala, liiketalous ja kauppa, majoitus- ja ravitsemisala, matkailuala, opetus- ja kasvatustyö, puhdistuspalvelut, rakentaminen ja tietojenkäsittely

Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä

- Mm. liiketalouden ala, rakennusala, sosiaali- ja terveysala, sähkö- ja automaatiotekniikan ala, talotekniikan ala, tietojenkäsittely, hiusala, catering-ala, logistiikka, maatalousala, käsi- ja taideteollisuusala

TYÖVOIMAN OSAAMINEN

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä on Kaarinassa 35% (vrt. koko maassa 29%). (2013)

Varsinais-Suomen korkeakoulutuksen järjestäjät

Turun yliopisto

- Tiedekunnat: Humanistinen, matemaattis-luonnontieteellinen, lääketieteellinen, oikeustieteellinen, yhteiskuntatieteellinen, kasvatustieteellinen, kauppatieteellinen

Åbo Akademi

- Tiedekunnat: Humanististen tieteiden, psykologian ja teologian; yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden; kasvatustieteiden ja hyvinvointialojen; luonnontieteiden ja tekniikan

Yrkeshögskolan Novia

- Kestävä energiateknologia, luonnonvarojen hallinta, ikääntyvän väestön terveys ja hyvinvointi, merenkulun stimulointi, kulttuuri ja yrittäjyys

Humanistinen ammattikorkeakoulu

- Yhteisöpedagogia, kulttuurituotanto, tulkkaus

Diakonia ammattikorkeakoulu

- Sosiaali- ja terveysalat

Turun ammattikorkeakoulu

- Kulttuuriala, sosiaali- ja terveys- ja liikunta-ala, tekniikan ja liikenteen ala, sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Lähteet: Varsinais-Suomen maakuntaliitto, oppilaitosten verkkosivut

TYÖVOIMAN SAATAVUUS

Työttömyysaste (7/2015):

Kaarina: 10,6% (+0,7%-yks. v. 2014 lopusta)
Varsinais-Suomi: 14,7% (+0,8%-yks.)
Turun seutukunta: 15,5% (+1,2%-yks.)

Työttömyys on kasvanut kaikissa Varsinais-Suomen kunnissa. Erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrä kasvaa. Maaliskuussa 2015 vaikeasti työllistyviä oli kaikista Varsinais-Suomen työttömistä 59%.

Väestönkasvu (03/2015):

Varsinais-Suomessa asuu 472 785 hlöä, mikä on 1 841 enemmän kuin vuotta aiemmin. Maakunnan asukasluku on kasvanut tasaisesti noin 2 000 asukkaalla / vuosi.

Suurin osa maakunnan väestökasvusta tulee kuitenkin Turun kaupungin alueelta. Muualla Turun seudulla väestönkasvu on hidastunut. Merkittävin osa väestönkasvusta Varsinais-Suomessa tulee maahanmuutosta (n. 75%).

Asuinkunnassaan työssäkäyvät (12/2013):

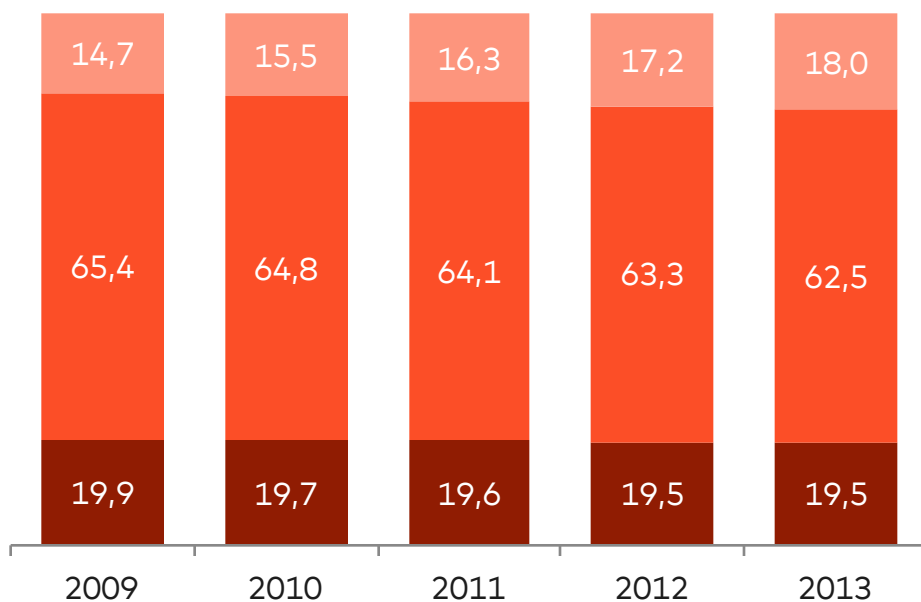
Kaarinassa asuvista noin 29% käy töissä kotikunnassaan. Koko Suomessa keskimäärin 67% työskentelee kotikunnassaan.

Kaarinan työpaikoista alkutuotannon työpaikkojen osuus on n. 2%, jalostuksen 30% ja palvelujen 66%. Loput 2% ovat ns. "toimialaltaan tuntemattomia" työpaikkoja.

Lähteet: TEM työvälistilasto,
Varsinais-Suomen liitto,
Tilastokeskus

VÄESTÖRAKENNE JA KEHITYSSUUNNAT

Kaarinan väestörakenne vuosina 2009-2013

- 65 vuotta täyttäneiden osuus, %
- 15-64-vuotiaiden osuus, %
- Alle 15-vuotiaiden osuus, %

Kaarinan demografinen huoltosuhde vuonna 2013 oli 60.*

- Ennusteiden mukaan huoltosuhde olisi vuonna 2020 n. 68 ja vuonna 2030 n. 75.

Vuonna 2014 kaarinalaisia oli yhteensä 32 148.

- Keskimääräinen vuosikasvu vuodesta 2009 lähtien on ollut n. 0,9%
- Kokonaiskasvu vuodesta 2009 on 4,5%.

Kaarinalaisista suomenkielisiä on noin 92% (2014).

- Ruotsinkielisiä n. 4%
- Ulkomaan kansalaisia n. 4%

* Huoltosuhde = $[(0-14 \text{ -vuotiaat} + \text{yli } 64\text{-vuotiaat}) / 15\text{-}64\text{-vuotiaat}] \times 100$

KAUPUNGIN PALVELURAKENNE

Koulutuspalvelut	Sosiaali- ja terveyspalvelut	Vapaa-ajan palvelut	Elinkeinopalvelut
<p>Kaarinassa on 10 suomenkielistä perusopetuksen koulua ja yksi ruotsinkielinen. Lisäksi Kaarinassa on päivälukio ja aikuislinja yli 18-vuotiaille. Ammattiopisto Livia tarjoaa maatalous-, puutarha- ja luontokoulutusta sekä sosiaali- ja terveystoimintaa Kaarinassa.</p> <p>Kansalaisopisto järjestää opetus- ja harrastetoimintaa kaikenikäisille.</p>	<p>Kaarinassa on erityinen hyvinvointipalveluiden palvelualue, joka sisältää hyvinvoinnin edistämisen, perhe- ja vammaispalvelut, terveyspalvelut sekä kotihoito- ja vanhustaloukselliset palvelut.</p> <p>Näistä esimerkiksi hyvinvoinnin edistäminen jakautuu edelleen kansalaisopistoon, kulttuuri-, liikunta ja nuorisopalveluihin. Kaupunki tuottaa merkittävän osuuden palveluista itse.</p>	<p>Kaupungissa on kaksi liikuntahallia, Vaparin liikuntatilat, uimahalli, kolme yleisurheilu-kenttää ja useita ulkokenttiä. Myös monipuolinen luontovaellusreitteinä ja saaristoineen tarjoavat liikuntamahdollisuuksia.</p> <p>Musiikkiopetusta järjestää mm. kansalaisopisto ja lähialueiden musiikkioppilaitokset.</p>	<p>Kaupungin elinkeinopolitiikkaa toteutetaan kaupungin omina toimenpiteinä (Kaarinan Kehitys Oy) sekä seudullisena yhteistyönä (Turun Seudun Kehittämiskeskus).</p> <p>Muita keskeisiä elinkeinopolitiikkaa tukevia toimijoita ovat mm. Kaarinan Yrittäjät, Piikkiön Yrittäjät, Varsinais-Suomen Yrittäjät ja Turku Science Park.</p>

Lähteet: Kaarinan kaupungin verkkosivut